

**Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım,
Sayın Büyükelçiler, Büyükelçiliklerimizin Eğitim Ataşeleri,
Kurum Başkanları, Kıymetli Misafirler,
Değerli Hocalarım, Öğrencilerimiz, Değerli Basın Mensupları...**

Yükseköğretim Kuruluna Hoşgeldiniz. Teşrifleriniz için başta Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız olmak üzere, hepimize teşekkür ediyor, sizleri saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Orta Doğu'da 1990'dan itibaren yaşanan savaşlarda 2 milyondan fazla insan hayatını kaybetmiştir. 2001 senesinden itibaren Afganistan, Pakistan ve Irak'tan 10 milyondan fazla insan mülteci olmuştur. Suriye'den yedi senedir süren çatışmalar sebebiyle yalnızca ülkemize iltica eden kayıtlı Suriyeli sayısı 3 milyon 577 bin 792'yi bulmuştur.

Savaş ve çatışmalar sadece insânî felâketlere yol açmıyor, iktisâdî çözüme ve yıkılmalara da sebebiyet veriyor. Savaş ve çatışmalar sebebiyle bölge ülkelerinin harcamaları toplamda 2013'te 120 milyar dolar iken 2020 senesinde toplamda 180 milyar dolar harcanacağı öngörülmektedir.

Orta Doğu bölgesinde 1948'den itibaren yaşanan savaşlarda bölge ülkeleri 11 trilyon dolar kaybetmiştir. ABD'nin 17 senedir bölgemizdeki savaşlara yaptığı harcamaların tutarı ise toplamda 5,6 milyar dolardır. Suriye'de yedi senedir süren savaşta bütün konut, enerji, eğitim ve sağlık altyapısı yıkılmıştır. Bunun Suriye'ye maliyetinin 138 milyar dolar olduğu düşünülmektedir. Savaşın altyapıların yıkımlarına yönelik maliyeti Irak'ta 100 milyar dolar, Yemen'de 20 milyar dolardır.

Libya'da sadece Bingazi şehrinde gelecek on senede şehrin yeniden imarı için gereken harcamalar milyar dolarları bulmaktadır.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, Değerli Misafirler,

Orta Doğu diye isimlendirilen bölgenin sınırlarının nasıl tanımlandığı da ayrıca önem arz eder. Bu tabirin ilk defa ABD'de ve İngilizce dilinde 19. yüzyılda kullanıldığı görülür, diğer Avrupa lisanlarında 20. yy başlarında ve Orta Doğu ülkelerinin dillerinde ise bu terimin 20. yy sonlarında kullanılmaya başlandığı görülür.

Orta Doğu bölgesinin, coğrafi konumlandırması da zaman içinde farklılık arz eder. 20. asrın başlarında geniş bir alan Orta Doğu olarak kabul edilmiş ve bugün Uzak Doğu dediğimiz yerden şimdi Yakın Doğu dediğimiz Balkanları ve Orta Doğu'yu kapsayan alan olarak tanımlanmıştır. Fakat zamanla, 20. asrın ortalarında Orta Doğu daha Batı'ya kaydırılmış ve Doğu'da Pakistan'dan Batı'da Fas'a dek olan bölge bu sefer Orta Doğu olarak isimlendirilmiştir.

Bir yanda, dünya üzerinde bir bölgenin kapsadığı alana dair yapılan tartışmaların göreceliği ve yanlılığı; bir yanda da bizim, bize sığınan insanların ırkını, rengini, milletini, dinini, mezhebini sorgulamadan onlara yardımcı olmak üzere geleneksel olarak çalışmalarımızı sürdürmemiz... Ancak bu çalışmalar, katkılar da ne kadar bilinmektedir? Veya suali şöyle soralım: Biz bir millet olarak yaptığımız fedakarlıkları, ne kadar anlatabiliyoruz.

Her hâlükârda Orta Doğu dediğimiz bölge, dünya üzerinde târihî olarak bilinen en eski medeniyetin izlerini taşır. İslamiyet'in yayılışıyla birlikte de bölgede ilim, teknoloji, bilim için yapılan çalışmalar artmıştır.

Emperyalist emeller gütmeyen, âdil ve eşitlikçi ilkeleriyle hızla yayılan İslâm inancı, 750 senelerinden XIII. asrın sonuna kadar Atlas Okyanus'undan Çin Seddi'ne dek uzanan bir alan üzerinde rakipsiz bir hükümrânlık kurmuştur. Bu bölgede kurulan islam devletleri, egemen oldukları topraklarda asırlarca insanlığın yüzünü güldüren örnek medeniyet ve kültür merkezleri tesis etmişlerdir. Fakat bugün modern toplumların, çağdaş devletlerin, süper güçlerin imar etmek için değil harap etmek, yok etmek için çalışan güçlerin hırsları ve ihtirasları sonucu Bağdat, Halep, Musul, Şam, Rakka, Hums, gibi târihî önemi haiz ilim merkezlerinde üniversite, kütüphane ve bunların içinde yer aldığı bütün külliyyeler ve arşivleri bombalamalar sebebiyle harap olmuşlardır.

Mimârîsiyle hayranlık uyandıran, UNESCO tarafından koruma altına alınmış Halep Emevî Külliyesindeki, Ulu Cami vurulmuştur; burası, bilinen tarihi boyunca Haçlı seferleri ile ve 1260'taki Moğol işgaliyle hep saldırılara maruz kalmış ve çağımızda da emperyalist devletlerin saldırılarının hedefi olmuştur.

Şimdi bu târihî eserlerin içindeki çalışmalara dair arşiv kayıtları bombardımanlarda kaybolduğundan geleceğin inşasında insanlık açısından çok büyük bir eksiklik söz konusudur. Savaşın insana ve insana dair kutsallara hiç bir saygısı olmadığını göstergelerinden birisi de Rakka'daki Veysel Karanî hazretlerinin türbesinin de olduğu cami in bombalanmasıdır.

Suriye'nin üçüncü en büyük şehri, "siyah ve beyaz taşlı mimârîsiyle bilinen," okulları, camileri, hastane, çarşı ve meydanları ile meşhur Hums'dan artık geriye kalan bir şey yoktur.

Adeta kıyametin yaşandığı bölgede, yetiştirdiği âlim ve hakîmlerle meşhur medeniyet kurumları tamamen tahrip olmuştur. Üniversite, kütüphane ve laboratuvar binaları, bombalanmıştır. Bunlar savaşların acı veren sonuçlarındandır.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, Değerli Misafirler,

Bizi mevcut şartlarda bu dramın en çok insânî boyutu ilgilendirmektedir. Türkiye tarihî geleneğinin icabı, her zaman olduğu gibi, Suriye'deki savaştan kaçan ülkemize sığınan insanlara maddî ve mânevî destek sunmaya devam etmektedir. Türkiye dünyanın en çok sığınmacıya ev sahipliği yapan ülkesidir.

15 Ekim 2018 verilerine göre, başlangıçta da söylediğim üzere, **Türkiye'ye sığınan Suriyeli mültecilerin sayısı 3 milyon 577 bin 792'ye ulaşmıştır. Bunların 976.200'ü eğitim çağındadır.**

AFAD koordinasyonunda Suriye'den kaçan mültecilere yeni bir hayat sunulmuştur. Onlara sağlık hizmetleri sağlanmıştır, kayıp nesillere yol açmamak için öğretim ve eğitim faaliyetleri devam ettirilmektedir.

AFAD'ın kurduğu 20 sığınmacı merkezinde bir şehirde bulunan barınma, sağlık başta olmak üzere tüm fiziksel, sosyal ve psikolojik temel ihtiyaçlar karşılanmaktadır. Mülteci yerleşim merkezlerinde okullar ve geçici eğitim merkezleri de kurulmuştur.

AFAD ve Millî Eğitim Bakanlığımız sayesinde, toplam 612.846 Suriyeli öğrenci öğretimlerini ülkemizde sürdürmektedirler.

Türk Kızılay'ı Göç ve Mülteci Hizmetleri Müdürlüğü ülkemiz sınırları içinde kayıt altında bulunan bütün yabancılara yönelik insânî yardımları dil, din, ırk ayrımı yapmaksızın sürdürmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, Değerli Misafirler,

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı olarak biz de mülteci akademisyen ve öğrencilerin bizim eğitim ve öğretim sistemimize entegre olabilmeleri için çalışmalar başlattık. Onların şerefli ve haysiyetli bir şekilde hayatlarını sürdürebilmeleri için başlattığımız bu çalışmalar kapsamında ülkemizde şimdiye kadar 500 civarında göçmen bilim insanı istihdam edilmiştir. Bu sayının diploma denkliklerini almak üzere işlemlerine devam eden diğer akademisyenlerle yükseleceğini beklemekteyiz.

Yükseköğretim kurumlarımızda toplam 140 binin üzerinde uluslararası öğrencimiz vardır. Ülkemizde en fazla uluslararası öğrencinin geldiği on ülke sırasıyla: Suriye, Azerbaycan, Türkmenistan, İran, Afganistan, Irak, Almanya, Yunanistan, Bulgaristan, Somali ve diğer ülkelerdendir.

2017'de YTB kanalıyla Türkiye bursları alan yabancı uyruklu öğrenci sayısı 18.383'e ulaşmıştır. Bunların arasında göçmen öğrenci sayısı önemli bir orana sahiptir. Sadece ülkemizde değil, aynı zamanda Orta Doğu coğrafyasında da Suriyeli öğrencilere yönelik şimdiye kadar gerçekleştirilen en kapsamlı uluslararası konferans olan "Türk Yükseköğretim Sisteminde Suriyeli Öğrenciler Uluslararası Konferansı" yine Kurulumuz tarafından düzenlenmiştir. Bu toplantıda Milli Eğitim Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, AFAD ve Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'ndan üst düzey temsilcilerinin yanı sıra ülkemiz dışından Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu, AB destekli yükseköğretim fonlarının temsilcileri, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı çerçevesinde burs veren STK lar ve vakıfların temsilcileri de yer aldı.

Yine ülkelerinde savaş, işgal ve ilhak koşulları bulunan ülkelere gelen bilim insanları ve öğrencilerin denklik işlemlerinde yeni düzenlemeler gerçekleştirdik. Eksik belgeyle başvuran ve diploma tespiti yapılamayan başvuru sahipleri için farklı üniversitelerimiz bünyesinden diploma tespit komisyonları oluşturduk. Buralarda diploma ve alan tespitleri yapılanlara seviye tespit sınavlarına aldık. Kaliteden ödün vermeden yapılan mevzuat iyileştirmeleri ile süreçleri hızlandırdık. Ülkemizde yapılan bu uygulamalar Avrupa'da da çeşitli toplantılarda iyi uygulama örneği olarak gösterilmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, Değerli Misafirler,

Bugün sizlere tanıtımını yapacağımız Orta Doğu'da Akademik Mirası Koruma Projesi, Orta Doğu'da savaşlar nedeniyle yerlerini, yurtlarını terk etmek zorunda kalan ve gelecekte ülkelerindeki bilim hayatını yeniden inşa etmek üzere çalışmalarına ülkemizde devam eden bilim insanlarını ve öğrencileri tüm Dünyaya tanıtmanın yanı sıra Orta Doğu'da sadece insanların ölmediğini, binlerce yıllık bilim merkezlerinin de harap olduğunu gözler önünde sermeyi, uluslararası farkındalığı arttırmayı amaçlamaktadır. Proje kapsamında TRT ile birlikte video çekimleri yapılmış, bir de web sitesi tasarlanarak kullanıma açılmıştır. **İlki Amerika'da gerçekleşecek paneller, dizisiyle görseller ve çeşitli veriler farklı ülkelere uluslararası kamuoyu ile paylaşılacaktır.**

Son olarak; bu projeyi yüksek himayelerinde gerçekleştirdiğimiz Cumhurbaşkanlığı makamına şükranlarımızı arzediyoruz. Video çekimlerini gerçekleştiren TRT'ye, ulaşım sponsorumuz Türk Hava Yolları'na ve görsel desteği sağlayan Anadolu Ajansı'na da teşekkürlerimizi iletiyoruz.

Tekrar hoşgeldiniz diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç
Yükseköğretim Kurulu Başkanı
Ortadođu'da Akademik Mirası Koruma Projesi Tanıtım Toplantısı
25 Ekim 2018 YÖK Konferans Salonu